

Totul începe cu o ceartă banală. Apoi te controlează, te urmărește și e anormal de gelos. Îți interzice să faci lucruri care îți plac. Apoi te înjură. Te acuză pentru frustrările lui. Urmează o palmă. Apoi o bătaie ce lasă semne. Îl ierți, găsindu-i scuze, dar nimic nu se schimbă. Ești fericită?

CÂND *iubirea* LASĂ RĂNI

TEXT: Corina Matei FOTO: Guiver/Thinkstock, arhiva personală (poze specialiste) Fotografii sunt pur ilustrative, iar numele persoanelor au fost schimbate pentru a le proteja identitatea.

Violența domestică nu trebuie tratată cu indiferență. Ea nu înseamnă doar abuz fizic, ci și emoțional. Violența în cuplu nu ține cont de clasa socială, de nivelul de educație, de vârstă, de etnie, de mediul rural sau urban. Pur și simplu se întâmplă, iar femeile trebuie să știe că din orice situație de abuz există o cale de ieșire.

La orice vârstă

Ana și Marius s-au cunoscut întâmplător. Ea avea 24 de ani, el - 25. La început a fost frumos. „Lucrurile au început să se strice din momentul în care m-am mutat la el. Ne doream foarte tare să petrecem cât mai mult timp împreună, așa că mutarea mea a venit într-un mod natural”, mi-a povestit Ana. Marius era genul de bărbat căruia îi plăcea să dețină controlul oricărei situații, inclusiv asupra Anei - o fire independentă, puternică și sigură pe ea. „Începuse să fie gelos din motive irelevante, până și pe o privire aruncată de un străin pe stradă.” Deși Ana își dădea seama că nu era de bun augur atitudinea lui, nu a luat măsuri, crezând că gelozia era o dovadă de iubire. „Am locuit aproape un an împreună, timp în care m-am simțit foarte singură. Dacă luam decizii fără să-l întreb, făcea astfel încât să îmi pară rău de alegerea făcută.” Lucrurile au mers din rău în mai rău, pentru că Marius și-a pierdut serviciul, iar Ana a trebuit să-l susțină financiar. „Eram blocată în relația aceea, dar nu aveam curajul să fac nimic. Obişnuința își spunea cuvântul, la fel comoditatea.” Marius și-a găsit serviciu, iar într-o zi de vineri a plecat cu noii colegi la mare, fără să spună prea multe, și nu a mai răspuns la telefon. „Eram hotărâtă să rup această relație nocivă. Așa că am ajuns acasă să-mi fac bagajul și să

Eram blocată în relația aceea, dar nu aveam curajul să fac nimic. Obişnuința își spunea cuvântul, la fel comoditatea. (Ana)

Tolerarea violenței duce la perpetuarea ei.

încheiem. În momentul în care m-a văzut că împachetez, a început să fie violent verbal. Eu îmi strângeam lucrurile, el îmi arunca hainele prin toată casa. Când i-am spus că nu există cale de întoarcere, m-a lovit. Nu se mai întâmplase asta. M-a târât de păr până în bucătărie, m-a dat cu capul de pereți, repetându-mi obsesiv că și-a pierdut timpul cu mine. Totul, cu părinții lui de față, care nu au intervenit.” Ana e uimită și acum că nu a putut reacționa. A plecat de acolo cu ajutorul unei prietene, pe care a reușit să o sune la timp. Marius nu a acceptat despărțirea. Și-a urmărit fosta iubită, care stătea acum la prieteni ca el să n-o găsească. A venit după ea la serviciu, i-a trimis mesaje cu lucruri pe care nu credea că le va auzi vreodată de la el. Apoi a amenințat-o de mai multe ori că se va sinucide. Dar nu i-a păsat, nu i-a mai răspuns, iar el a cedat. „Am crezut că voi fi dărâmată, dar tot ce am simțit a fost ușurare. Nici dor, nici regrete, nici frustrări. Doar ușurare.”

La 3 dimineata, ma trezea din somn ca sa ma bata, aveam numai cucuie in cap. (Doina)

Thinkstock
by Getty Images

Indiferent de situația financiară

La cei 36 ani ai săi, Doina a trecut prin prea multe rele. S-a născut cu un picior mai scurt, a crescut în căminul de copii, s-a îmbolnăvit la 11 ani și a stat ani întregi prin spitale ca să-și facă tratamentul cu citostatice. Nu a putut să-și continue studiile. La 17 ani, a fost operată la coloană pentru că paralizase de la brâu în jos. În plus, a fost exclusă din cauza etniei.

Pe la 22 de ani, când era în spital pentru tratament, un băiat care venea în vizită la vărul său a invitat-o la un suc. A refuzat de multe ori, dar apoi a cedat și au început o relație. El s-a mutat la ea, iar după trei luni, încetul cu încetul, lucrurile au început să se urâtească. Între treburile casei și internările în spital, Doina mai suporta și câte o palmă. „Eu am fost fraieră că l-am tot iertat, credeam că o să se schimbe, dar a fost mai rău. Venea în genunchi să-mi ceară iertare. Iar eu cedam.” Ani la rând, relația a decurs așa: bătaie, despărțire, apoi împăcare. De fiecare dată era mai rău: voia bani și mâncare peste posibilitățile Doinei, în condițiile în care el nu muncea. Loviturile erau crunte, el fiind boxer. Comportamentul concubinului ajunsese să depășească orice limită. „Începuse să aducă femeii în casă când eu eram la muncă. La trei dimineata,

CRISTINA HORIA,
director executiv al programului Casa Blu

Să depășim stereotipurile!

Femeile acestea sunt supraviețuitoare, sunt de admirat. Nu trebuie să facem loc prejudecăților și să încercăm să înțelegem normalitatea lor prin prisma normalității noastre. Au altă percepție asupra relației și asupra riscului la care sunt supuse. Comportamentul violent pentru ele nu mai este o surpriză, situația dezvoltându-se în timp. Când vorbim de violență domestică, trebuie să știm că abuzul fizic nu este prezent în toate cazurile. În 70% din ele, avem de-a face cu abuz sexual, care include limbajul cu conotație sexuală. Ca abuzul să înceteze, femeia trebuie să admită că are o problemă și să fie dispusă să iasă din zona de confort: să-și schimbe serviciul, să taie relațiile cu rudele, să mute copilul la altă școală, să intre într-un adăpost, să schimbe orașul (valabil pentru localitățile mici) și să facă demersuri în instanță.

Violența domestică este de neacceptat și nu are justificări.

mă trezea din somn ca să mă bata, aveam numai cucuie în cap.” La un moment dat, Doina nu a mai suportat și s-a dus la poliție „Au râs de mine... că așa suntem noi, țigani, și nu au vrut să mă ajute. Am dormit pe trepte acolo și tot nu m-au luat în seamă.” „Ajusesem atât de deprimată, încât mă gândeam să mă arunc în fața primei mașini care trecea pe drum. Mă înjura, mă făcea în toate felurile, mă amenința. Și nu puteam să mă duc în casa MEA. Îmi spunea că, dacă nu-i dau bani, mă desfigurează și mă pune înapoi în căruciorul cu roțile.” Într-o zi, a sunat la 112, a venit poliția, iar bărbatul s-a liniștit pentru moment. Situația însă nu avea să fie mai bună. „Amanta s-a mutat la noi, eu eram intrusa, doar-doar să mă dea afară. În acea clipă, am fost la primărie, de acolo – la Autoritatea Tutelară, am făcut plângere către poliție și mi s-a recomandat asociația ANAIS. De la asociație m-au trimis la INML pentru certificat medico-legal, am intrat în proces și l-au citat în lipsă, fiindcă mi-era teamă pentru viața mea. Am obținut ordin de protecție pe șase luni și a venit poliția să-l evacueze. De când am intrat în ANAIS, totul s-a schimbat și poliția s-a purtat altfel cu mine.”

Oamenii legii s-au interesat de doamna Doina: dacă, inițial, o vizitau de patru ori pe săptămână, ulterior vizitele s-au rărit pentru că situația era bună și el o lăsase în pace de teama poliției.

„Acum sunt bine, mai odihnită și mai liniștită. El nu a mai dat niciun semn de viață. Mă bucur că am procedat așa, că nu putea să se bage nimeni, eu eram cea care trebuia să pună piciorul în prag! Și, dacă eu am învins, oricine o poate face!”

La fiecare **30**

de secunde, o femeie din România devine victima violenței domestice.

OANA BĂLUȚĂ,
activistă feministă și conferențiar universitar la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea București

Soluții există

E foarte important ca o femeie să nu rămână în situația de violență, să știe că are pârghiile de care să se agațe, iar la ONG-uri găsește sprijinul necesar. Primul pas pentru obținerea ordinului de protecție este ca persoana în cauză să se informeze și să adune dovezi: certificat de la INML, plângere la poliție – și poate deja completa ordinul de protecție, adică anexa Legii 217/2003, pentru a justifica de ce există un pericol. Mesajele de amenințare și declarațiile maritorilor sunt probe la dosar. Ordinul de protecție are valoare, dar legislația e precară, iar instituțiile statului nu au norme clare de gestionare a procedurii. De când ordinul ajunge în secție, poliția are instrumentele necesare pentru a verifica interacțiunea agresorului cu victima. Numărul cazurilor de violență au crescut ca urmare a situației economice instabile. Acest comportament ține de educație, mai exact de cultura patriarhală. Soluția e în școală, unde ar trebui să se studieze drepturile omului, ale femeilor, cultura civică.

Thinkstock
by Getty Images

Ajunsesem să mă ascund după mobilă, speram că, dacă nu mă vede, nu se mai enervează. (Nina)

Chiar și când există copii

„L-am văzut, m-am îndrăgostit, iar la două luni după prima întâlnire, ne-am căsătorit. Eu aveam 19 ani, el - 23. Mama nu a fost de acord, voia să-mi termin studiile mai întâi”, așa își începe povestea Nina. Peste nouă luni, s-a născut un băiețel. Aveau o situație materială bună, s-au mutat la casa lor și nu le lipsea nimic.

Primele probleme în relație au apărut când soțul, Ion, s-a angajat la sora lui pentru un al doilea salariu. A început să nu se mai intereseze de familie, până când a ajuns să nu mai aducă bani în casă. Așa că Nina și-a dus copilul la soacră și s-a angajat ca să poată plăti facturile. „Nu mai aveam încredere în el, îmi spuneau vecinii că venea cu femeii când eu eram pe tura de noapte. Dar nu puteam să cred, mai degrabă credeam că voiau să ne destrame familia!” Ion bea uneori, nu era aproape de copil pe motiv că nu avea timp, chiar lipsea nopțile de acasă. S-a ajuns chiar ca Nina să nu mai aibă nici ce pune pe masă. După o reuniune de familie, lucrurile s-au îndreptat între soți, deși certurile au continuat. S-a născut cel de-al doilea băiețel și păreau o familie frumoasă. Într-o vară, băiețelul cel mare, care deja avea 11 ani, a vrut să plece de acasă la bunica, unde crescuse. Cu inima îndoită, mama l-a lăsat. Ajuns

ADELA SZENTES,
psihoterapeut

Copiii sunt traumatizați

Victimele violenței domestice moștenesc anumite modele distructive, care le determină să reia relația, chiar dacă nu se simt bine în cadrul ei. Acceptă la început o ceartă, apoi o înjurătură, o palmă, până când se ajunge la bătăi crunte, pe care le tolerează în continuare. Imaginea de sine scade, femeile se învinovătesc și se simt neputincioase - o stare pe care le-o induce agresorul, care are abilitatea de a manipula relația astfel încât victima să îl perceapă ca pe un salvator. Asupra copiilor abuzurile pot fi factori decizionali pentru viitorii adulți, chiar dacă sunt pasive. Ei pot dezvolta tulburări de personalitate (stima de sine scăzută, depresie, abuz de droguri sau alcool) ce ar putea fi vindecate cu ajutorul psihoterapiei. Trauma emoțională prin care trece un copil martor al abuzurilor este la fel de mare ca șocul divorțului.

acolo, băiatul s-a dus cu verii lui la scăldat și a dispărut în râul adânc. Durerea părinților a fost nemărginită. În câteva luni, Nina a rămas din nou însărcinată. A decis să treacă peste pierderea cumplită și să păstreze copilul care, după ce s-a născut, i-a alinat durerea și i-a reumplut inima. Însă Ion nu și-a mai putut reveni, iar supărarea și-o revărsa cu pumnii pe Nina în fiecare noapte, când venea beat acasă. „Venea, mă înjura, mă scuipa și mă lovea. Ajunsesem să mă ascund după mobilă, speram că, dacă nu mă vede, nu se mai enervează.”

Nina l-a suportat mulți ani ca să nu destrame familia, chiar dacă viața ei era un coșmar. A intrat în programul CasaBlu pentru psihoterapie gratuită la insistențele șefei sale. „Aveam momente când începeam să tremur de spaimă numai dacă îl auzeam vorbind și nu mă puteam controla, nu știam exact ce mi se întâmplă.” Ion s-a împrumutat la bănci să înceapă o afacere cu rudele, care imediat a dat faliment. Din nou n-au mai putut plăti facturile, au rămas fără apă și fără gaze. Ion a venit beat crișă într-o seară și a început să urle la Nina, cu vorbe grele, pentru că nu căruse apă. A lovit-o cu capul de perete, cel mic fiind de față. Femeia a rămas inconștientă câteva ore, iar Ion, speriat, i-a turnat o sticlă de bere în cap, l-a luat pe cel mic și au plecat. Norocul ei a fost că băiatul cel mare a ajuns imediat acasă și și-a îngrijit mama.

Acela a fost momentul în care Nina a decis să pună punct relației. Cu ajutorul consilierilor de la CasaBlu, a plecat la adăpost. „Am strâns tot, mi-am luat copiii și am plecat când el nu era acasă, că altfel nu aș fi putut.” A intentat divorț, iar sentința a fost de partea ei. Acum, la cei 43 de ani ai săi, spune că îi pare rău că nu a făcut asta mai demult. „Acum, copiii sunt mai liniștiți. Iar eu la fel. Nimeni nu ar trebui să se întoarcă, el nu o să se schimbe.”

Formele violenței

Trebuie să depășim stereotipurile legate de educație precară și sărăcie: majoritatea persoanelor victime sau abuzatori au studii superioare, iar acolo abuzul se rafinează. Violența îmbracă diverse forme: economică, socială, sexuală, fizică, psihoemoțională, verbală și religioasă. - Cristian Horia

SEMNELE ABUZULUI

- Te lovește sau te tratează în mod jignitor.
- Te învinovățește pentru problemele și indispoziția lui.
- Când se enervează, ți-e frică, te simți amenințată de el.
- Ți limitează vizitele la părinți sau la alte rude.
- Ți controlează sistematic programul.
- Ți cere parolele conturilor tale de e-mail sau social media.
- Este gelos pe prieteni, rude, colegi sau alte cunoștințe.
- Te forțează să întreprinzi acte sexuale când nu vrei.
- Insistă să păstreze el banii, inclusiv pe ai tăi.
- Consumă alcool sau alte substanțe.
- Ai impresia că relația cu el ți este impusă.
- Amenință că se va sinucide dacă-l părăsești.
- Te-a amenințat cu moartea.
- Te învinovățește pentru propriile acțiuni agresive.

BANII, UN MOTIV

„Situația creditelor este îngrijorătoare, femeile pleacă și rămân cu creditele pe numele lor, fiind într-un risc continuu de sărăcie. Trebuie să fie cu băgare de seamă când își fac un credit și să se întrebe cum s-ar descurca singure cu el.” - Cristian Horia

CICLUL VIOLENȚEI

Violența în familie are forma unui cerc vicios distructiv și are trei pași: ✓ acumularea tensiunilor ✓ situația de abuz și ✓ „luna de miere” - faza în care agresorul cere iertare și regretă cele întâmplate, iar victima recapătă speranța.

ORDINUL DE PROTECȚIE

- se emite de către instanța de judecată, la cererea victimei;
- se emite în regim de urgență pe maximum șase luni;
- este executoriu, iar poliția îl pune în aplicare;
- dacă pericolul persistă, victima poate cere un nou ordin;
- dacă agresorul încalcă ordinul, victima trebuie să apeleze 112 și să specifice că are un ordin;
- încălcarea ordinului se pedepsește cu închisoare.